

Valsts meža dienests

A large pine tree is shown in the foreground, with its trunk and lower branches engulfed in bright orange and yellow flames. The background shows a hazy, smoky forest landscape under a pale sky.

MEŽA UGUNS- APSARDZĪBA

MEŽA UGUNSGRĒKU VEIDI

SKREJUGUNS

SKREJUGUNS – visizplatītākais meža ugunsgrēks, kura laikā deg zemsedzes virsējā kārtā, bet uguns neskar koku vainagus. Pavasarī tā virzās uz priekšu ātri (3–5 m/min), sadedzinot sauso materiālu. Vasarā, kad viss ir sauss, skrejuguns izdedzina zemsegu līdz minerālaugsnei un apdedzina arī koku virsējās saknes. Pēc skrejuguns egļu audzes nokalst pilnībā, no priežu audzēm – lielākā daļa. Izdzīvojušajiem kokiem pastiprināti uzbrūk gan kaitēkļi, gan slimības, un sekas ir koku pilnīga nokalšana.

VAINAGUGUNS

VAINAGUGUNS laikā deg gan zemsedzes virsējā kārtā, gan arī kokaudzes vainagu klājs. Uguns ir tik intensīva, ka gaisā lido pārlogļojušies koku zari un nokrītot rada jaunus ugunsgrēka perēkļus. Virzās uz priekšu ātri (arī bezvēja laikā), un to ir grūti ierobežot. Vainagugunī aiziet bojā kokaugi, zemsedze, zemsegas mikroorganismi u. c. Šādos degumos meža atjaunošanās un pat vietas apmežošana ir ilga un grūta.

ZEMDEGA

ZEMDEGA laikā deg (vairāk gruzd) visa zemsega, purvājos – arī kūdra. Uguns uz priekšu virzās lēni – tikai dažus metrus dienā. Degšanas laikā pakāpeniski sakarst un izžūst viss zemsegas slānis, izdegot līdz minerālaugsnei vai gruntsūdenim. Zemdega var turpināties mēnešiem ilgi, un to nodzēst ir grūti. Turklāt dzēšana ir specifiska.

CIK BIEŽI DEG MEŽS

Meža ugunsgrēku biežums un intensitāte ir atkarīga no laika apstākļiem. Jo konkrētais gadalaiks ir sausāks un vējaināks, jo biežāk mežus skar ugunsnelaime. Daudz ugunsgrēku notiek pavasarī, īpaši kūlas dedzināšanas laikā, un arī vasaras otrajā pusē, kad mežos ir ogas, un sausos rudeņos. Vislielāko postu meža ugunsgrēki nodara jaunaudzēm – pat ja kociņi tikai apdeg, skujuas neatjaunojas un jaunie kociņi iet bojā.

Gada laikā vidēji izceļas 584 meža ugunsgrēki. Uguns skartā platība vidēji ir 385 ha. Meža ugunsgrēki gadā nodara zaudējumus ap 660 tūkstošiem eiro. Lielākais jebkad reģistrētais meža ugunsgrēku skaits – 1929 – bija 2006. gadā, kad kopējā uguns skartā platība bija 3790 ha.

KĀPĒC MEŽS DEG

Galvenais meža ugunsgrēku iemesls joprojām ir cilvēka faktors – viņa apzināta vai neapzināta rīcība, bezatbildība vai neuzmanīga rīcība ar uguni. Visbiežākais meža aizdegšanās iemesls ir līdz galam nenodzēsti uguns kuri. Ilgākos bezlietus periodos katra mazākā dzirkstele var izraisīt meža ugunsgrēku. Tikai apmēram 0,1% ugunsgrēku mežā notiek citu iemeslu dēļ, piem., no zibens vai kokam uzkrīt uz augstsprieguma līnijas vadiem. Nevērigi zemē nomests izsmēķis arī var izraisīt meža ugunsgrēku. Pavasarī mežs bieži aizdegas no degošas kūlas.

MEŽA UGUNSGRĒKU IZCELŠANĀS IEMESLI

UGUNSNEDROŠAIS LAIKPOSMS

Lai ierobežotu meža ugunsgrēku izcelšanās risku, Latvijā katru pavasari tiek izsludināts meža ugunsnedrošais laikposms.

Meža **UGUNSNEDROŠO LAIKPOSMU** izsludina Valsts meža dienests atkarībā no laika apstākļiem konkrētajā gadā (parasti no maija sākuma līdz septembrim).

Meža ugunsnedrošā perioda laikā, uzturoties mežā, visiem iedzīvotājiem ir jāievēro ugunsdrošības prasības.

Uzturoties mežā un purvā ugunsnedrošajā periodā,

AIZLIEGTS:

nomest degošus vai gruzdošus sērkokciņus, izsmēķus vai citus priekšmetus;

kurināt ugunsiskus, izņemot – īpaši ierīkotās vietās, kur netiek pieļauta uguns izplatīšanās ārpus tām;

atstāt ugunsiskus bez uzraudzības;

dedzināt atkritumus;

braukt ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem pa mežu un purvu ārpus ceļiem;

veikt jebkuru citu darbību, kas var izraisīt ugunsgrēku.

Par aizliegumu un ierobežojumu neievērošanu var tikt piemērota **ADMINISTRATĪVĀ, CIVILTIESISKĀ** vai arī **KRIMINĀLATBILDĪBA**.

KO DARĪT, LAI MEŽS NEDEGTU

Rīkoties ar uguni mežā atbildīgi, piesardzīgi un uzmanīgi. Zināt, ka kurināt ugunsisku mežā drīkst tikai tam paredzētās, īpaši iekārtotās vietās! Nekādā gadījumā nedrīkst kurināt uguni uz kūdras augsnēm. Nekurināt ugunsisku uz zemes, bet tikai uz minerālaugšnes laukuma, kas ir atīrīta no augu kārtas.

Ugunsiska vieta jānodzēš ar ūdeni, smiltīm vai smalku granti. Atstāt ugunsiska vietu drīkst tikai tad, kad tas vairs pilnīgi nemaz nekūp.

Atpūtas laikā radušies atkritumi jāņem līdzī vai jāatstāj atpūtas vietā tam paredzētajās atkritumu urnās. Arī nevēlīgi izmesti atkritumi var kļūt par cēloni ugunsnelaimei.

KĀ RĪKOTIES, KAD DEG MEŽS

Ja mežs aizdegas ugunsiska kurināšanas rezultātā, **UZREIZ JĀMĒĢINA TO NODZĒST**, sitot liesmas ar zariem vai segu. Sītieni jāveic slīpi izdegušā laukuma virzienā.

Ja uguni nodzēst nav iespējams, nekavējoties **JĀBRĪDINA CITI UN STEIDZĪGI JĀATSTĀJ UGUNSGRĒKA VIETA**.

Perpendikulāri uguns izplatīšanās virzienam jādodas uz ceļu, meža stīgu, lauku vai ūdenskrātuves krastu.

Ja aiziet no uguns nav iespējams, ja tuvumā ir ūdens, tad jāiegremdējas tajā vai jāpasedzas ar samitrinātām drēbēm. Ja atrodaties meža laukumā, jānoliecas pēc iespējas tuvāk zemei, kur gaiss ir mazāk sadūmots.

Nokļūstot drošā vietā, jāpaziņo par meža ugunsgrēku, **ZVANOT PA TĀLRUNI**

MEŽA UGUNSAPSARDZĪBA

Meža ugunsapsardzību visos mežos neatkarīgi no īpašuma veida un piederības veic Valsts meža dienests. Meža ugunsapsardzības sistēma ir veidota tā, lai pēc iespējas ātrāk tiktu atklāts un ierobežots meža ugunsgrēks.

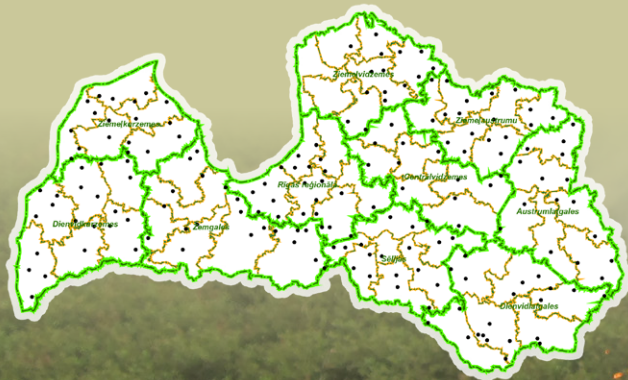
Lai laikus konstatētu vietu, kur izcēlies meža ugunsgrēks, meža ugunsdrošajā periodā no meža ugunsnovērošanas torniņiem

(181 šāds tornis ir izvietots pa visu valsti) pastāvīgi tiek veikta apkārtnes novērošana. Pirmais ugunsnovērošanas jeb, kā tolaik teica, "sargu" tornis tika uzcelts 1898. gadā Ikšķiles mežniecības teritorijā, vienā no Pārogres kalniem.

Lielākā daļa (80% meža ugunsgrēku) tiek atklāti trīsdesmit minūšu laikā no to izcelšanās brīža, un uz ugunsgrēka vietu tiek izsūtīta attiecīgās meža ugunsdzēsības stacijas automašīna ar meža ugunsdzēsēju komandu. Operatīvi likvidējot meža ugunsgrēku, uguns skartā platība nepārsniedz 0,5 hektārus.

MEŽA UGUNSNOVĒROŠANAS TORŅI

Ugunsdrošajā periodā tiek veikta pastāvīga meža novērošana no ugunsnovērošanas torniņiem.

MEŽA UGUNSGRĒKU DZĒŠANAS TEHNIKA

Lai sekmīgi varētu veikt meža ugunsdzēsības funkciju, Valsts meža dienests pamazām atjauno savu meža ugunsdzēsības auto parku. Patlaban dienests meža ugunsgrēku dzēšanā var izmantot 16 jaunas meža ugunsdzēsības automašīnas «Mercedes Benz Unimog 4000», kas izgatavotas pēc speciāla pasūtījuma un aprīkotas, ievērojot visas prasības, kas nepieciešamas tieši darbam mežā, – mašīnām ir salīdzinoši neliels svars, laba caurejamība bezceļa apstākļos, laba manevrētspēja, jaudīgi sūkņi.

DIENESTA RĪCĪBĀ IR ARĪ

33

33 GAZ 66 meža ugunsdzēsības autocisternas, kas ilgu laika posmu bija galvenais meža ugunsdzēsības autotransports.

60

Meža ugunsgrēku dzēšanai tiek arī izmantoti 60 viegļie kravas apvidus automobiļi, kas aprīkoti ar ūdens cisternām un dzēšanas iekārtām,

170

un vairāk nekā 170 pārnēsājamo motorsūkņu.

Meža ugunsdzēsības tehnika ir izvietota 14 meža ugunsdzēsības stacijās.

LATVIJĀ MEŽA
UGUNSGRĒKOS
KATRU GADU IZDEG

385 ha MEŽA!

PIRMS
UZRAUJ –
PADOMĀ!

NO **1** KOKA VAR IZGATAVOT
1 000 000 SĒRKOCIŅU.

UGUNSGRĒKA
GADĪJUMĀ ZVANĪT

112

KONTAKTĀLRUŅI UGUNSAPSARDZĪBAS JAUTĀJUMOS

AUSTRUMLATGALES virsmežniecība 26668348

CENTRĀLVIDZEMES virsmežniecība 26163976

DIENVIDKURZEMES virsmežniecība 29110648

DIENVIDLATGALES virsmežniecība 26349401

RĪGAS REĢIONĀLĀ virsmežniecība 29358889

SĒLIJAS virsmežniecība 29414506

ZEMGALES virsmežniecība 26627414

ZIEMEĻAUSTRUMU virsmežniecība 26557051

ZIEMEĻKURZEMES virsmežniecība 26608429

ZIEMEĻVIDZEMES virsmežniecība 26521728

VMD centrālā administrācija 67221092

www.vmd.gov.lv